



## STORTINGET

# Innst. 221 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget  
fra næringskomiteen

Dokument 8:31 S (2018–2019)

**Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nils Kristen Sandtrøen, Maria Aasen-Svensrud, Terje Aasland, Ruth Grung, Jonas Gahr Støre og Ingvild Kjerkol om klimatilpassing av jordbruket for trygg matproduksjon basert på norske ressurser**

5. tiltak som kan bidra til økte investeringer i oppgradering av vannløp og hensiktsmessige, nye investeringer i vanningsanlegg med særlig vekt på fellesanlegg.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Til Stortinget

### Bakgrunn

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig, og senest innen første halvår 2019, legge frem for Stortinget en plan for klimatilpasninger av jordbruket. Målet er å opprettholde og forsterke selvforsyningsgraden av jordbruksprodukter i møte med klimaendringene. Planen skal ta utgangspunkt i følgende:

1. forslag til hvordan matjorda i hele landet kan brukes og tilpasses klimaendringene for å øke produktiviteten og forbedre agronomien,
2. konkrete tiltak for å gjennomføre en utvidelse med tilstrekkelig lager av såkorn og grasfrø,
3. evaluering av hvordan kvote- og strukturutviklingen påvirker sårbarheten og beredskapen i møte med klimaendringene, herunder hvordan dette påvirker avhengigheten av kjøp av fôr og mulighetene for beitebruk over hele landet,
4. tiltak for forsterket norsk fôrutvikling basert på norske ressurser, herunder muligheter for utnyttelse av norske proteiner fra vekselbruk for økt produktivitet og god agronomi,

### Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ruth Grung, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Linda C. Hofstad Helleland, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Charter Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til representantforslaget der det blir foreslått at regjeringen skal legge fram en plan for klimatilpasninger av jordbruket.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne har framhevet fem punkter som en slik plan bør ta utgangspunkt i.

Komiteen vil understreke at den deler forslagsstillerens intensjoner om å oppnå bedre klimatilpassing av jordbruket, og at flere høringsinstanser også delte denne intensjonen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser i denne sammenheng til at klimatilpassing av jordbruket

har vært en målsetting innenfor norsk jordbrukspolitikk i flere år, og at rapporten Landbruk og klimautfordringer i jord- og skogbruket (2016) har vært et viktig grunnlag for regjeringens arbeid i saken.

Flertallet legger til grunn at hovedlinjene rundt klimatilpassing av jordbruket legges gjennom budsjettarbeidet og de årlige jordbruksforhandlingene.

Flertallet peker ellers på Meld. St. 11 (2016–2017) Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon, der klima var et sentralt tema som ble drøftet da Stortinget behandlet meldingen i 2017.

Flertallet viser til daværende landbruks- og matminister Bård André Hoksruvs vurdering av representantforslaget i brev datert 16. november 2018, der det framgår at regjeringen jobber aktivt med klimatilpassing av jordbruket, og at det jobbes med flere av de problemsstillingene som er beskrevet i forslaget.

Flertallet deler forslagsstillernes intensjon om bedre klimatilpassing av landbruket, men mener at spørsmål rundt dette best løses i budsjettprosessene og i forbindelse med det årlige jordbruksoppgjøret, der partene selv har muligheten til å formulere treffsikre verktøy i arbeidet for bedre klimatilpassing.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at klimaendringer og mer ekstremt vær gjør det mer uforutsigbart å produsere mat. Sommeren 2018 hadde vi her i landet den verste tørken på over 100 år, noe som har rammet norsk landbruk hardt. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet våren 2018 la fram en opptrappingsplan med en rekke konkrete forslag til hvordan vi kan ruste landbruket til å møte en ny klimasituasjon med mer ekstremt vær, med både mer tørke og nedbør. Tørkesommeren 2018 viste hvor viktig dette arbeidet er, og at det haster å komme i gang. Vi må sørge for at matjorda vår og norsk matproduksjon blir best mulig tilpasset klimaendringene.

Disse medlemmer viser til Stortingets behandling av jordbruksmeldingen våren 2017, jf. Innst. 251 S (2016–2017). Der vedtok Stortinget offensive mål for størst mulig selvforsyning og jordbruk i hele Norge. For å nå disse målene må vi sørge for at jordbruket kan tilpasse seg klimaendringene gjennom en rekke konkrete og praktiske løsninger.

Disse medlemmer ser med stor bekymring på at statsråden i sitt svarbrev datert 16. november 2018 til komiteen gir uttrykk for at det ikke er behov for en slik plan. Under den åpne høringen i komiteen ble det uttrykt stor støtte til forslaget, og flere var tydelige på at det er behov for en konkret plan for klimatilpassing av norsk landbruk.

Disse medlemmer mener at regjeringen nå må ta inn over seg hvor viktig det er å ruste norsk landbruk og matproduksjon for klimaendringene, og så raskt som

mulig legge fram en konkret plan for Stortinget for klimatilpassinger av jordbruket.

Planen skal ta utgangspunkt i følgende:

- hvordan man gjennom ulike ordninger kan legge til rette for grøfting, drenering og oppgradering av vannløp,
- hvordan det kan legges til rette for investeringer i korntørkere, økt lagerkapasitet på kornbrukene, og investeringer i vanningsutstyr på gårdene,
- hvordan man gjennom forskning og økt kunnskap kan stimulere til valg av frukt-, bær- og kornsorter som er best mulig tilpasset klimaet.

Målet må være å opprettholde og forsterke selvforsyningsgraden av jordbruksprodukter i møte med klimaendringene.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig legge frem for Stortinget en plan for klimatilpassinger av jordbruket. Målet er å opprettholde og forsterke selvforsyningsgraden av jordbruksprodukter i møte med klimaendringene. Planen skal ta utgangspunkt i følgende:

1. forslag til hvordan matjorda i hele landet kan brukes og tilpasses klimaendringene for å øke produktiviteten og forbedre agronomien,
2. konkrete tiltak for å gjennomføre en utvidelse med tilstrekkelig lager av såkorn og grasfrø,
3. evaluering av hvordan kvote- og strukturutviklingen påvirker sårbarheten og beredskapen i møte med klimaendringene, herunder hvordan dette påvirker avhengigheten av kjøp av fôr og mulighetene for beitebruk over hele landet,
4. tiltak for forsterket norsk fôrutvikling basert på norske ressurser, herunder muligheter for utnyttelse av norske proteiner fra vekselbruk for økt produktivitet og god agronomi,
5. tiltak som kan bidra til økte investeringer i oppgradering av vannløp og hensiktsmessige, nye investeringer i vanningsanlegg med særlig vekt på fellesanlegg.»

Disse medlemmer viser videre til at klimaendringene gjør at inntektene i jordbruket i større grad vil kunne variere fra år til år. Det er behov for virkemidler for både å sikre investeringer i klimatiltak og utjevne inntekter. En fondsordning vil kunne bidra til dette.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til klimafond for jordbruket etter modell fra skogfondet.»

Disse medlemmer viser til høringsinnspill om at hele livssyklusen til planter og dyr er viktig når en

skal tilpasse plantene til endringer i klima og produksjonsforhold. En plan bør derfor også inneholde tiltak for å ivareta norske husdyr og for å ivareta og utvikle nytteplanters genressurser ved reproduksjon i takt med endringer i klima og lokale produksjonsforhold.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at en plan for klimatilpasninger av jordbruket også inneholder tiltak for å ivareta norske husdyr og tiltak for å ivareta og utvikle nytteplanters genressurser ved reproduksjon i takt med endringer i klima og lokale produksjonsforhold.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at landbruket er den næringa som rammes først av klimaendringene, noe vi så allerede tørkesommeren 2018. Det gjør at vi må se på all næringsvirksomhet med nye øyne og legge til rette for omstilling av denne i grønnere retning, på folkets premisser. Det er altså ikke nok med klimatilpassing alene, jordbruket må også være med på å legge om produksjonen i mer miljøvennlig retning. I dette arbeidet må fellesskapet bidra for å gjøre det økonomisk mulig å få til en slik omlegging. Dette medlem mener at det er store muligheter for å få til en slik omstilling ved å gjøre det mer lønnsomt å ta mer av jorda i bruk, sikre at inntektsmålet som ble slått fast i jordbruksmeldinga, følges opp i oppgjørene, samtidig som man vrir virkemidlene over på mer miljøvennlig matproduksjon med mer produksjon av planter, og hvor kjøttproduksjonen baserer seg på grasarealene våre. Dette medlem mener virkemiddelapparatet bør vris slik at det gis støtte til omlegging til mer miljøvennlig matproduksjon på norske arealressurser.

Dette medlem viser til at det under globaliseringskonferansen 2018 ble dannet en allianse av ulike organisasjoner for å ta havet tilbake og jorda i bruk. Dette medlem støtter denne alliansen og de ti kravene den stiller for en mer rettferdig og miljøvennlig landsbruks- og fiskeripolitikk. Dette medlem mener at denne tankegangen også bør gjennomsyre arbeidet med klimakutt og klimatilpassning i landbruket.

## Forslag fra mindretall

### Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

#### Forslag 1

Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig legge frem for Stortinget en plan for klimatilpasninger av

jordbruket. Målet er å opprettholde og forsterke selvforsyningsgraden av jordbruksprodukter i møte med klimaendringene. Planen skal ta utgangspunkt i følgende:

1. forslag til hvordan matjorda i hele landet kan brukes og tilpasses klimaendringene for å øke produktiviteten og forbedre agronomien,
2. konkrete tiltak for å gjennomføre en utvidelse med tilstrekkelig lager av såkorn og grasfrø,
3. evaluering av hvordan kvote- og strukturutviklingen påvirker sårbarheten og beredskapen i møte med klimaendringene, herunder hvordan dette påvirker avhengigheten av kjøp av fôr og mulighetene for beitebruk over hele landet,
4. tiltak for forsterket norsk fôrutvikling basert på norske ressurser, herunder muligheter for utnyttelse av norske proteiner fra vekselbruk for økt produktivitet og god agronomi,
5. tiltak som kan bidra til økte investeringer i oppgradering av vannløp og hensiktsmessige, nye investeringer i vanningsanlegg med særlig vekt på fellesanlegg.

#### Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til klimafond for jordbruket etter modell fra skogfondet.

#### Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for at en plan for klimatilpasninger av jordbruket også inneholder tiltak for å ivareta norske husdyr og tiltak for å ivareta og utvikle nytteplanters genressurser ved reproduksjon i takt med endringer i klima og lokale produksjonsforhold.

## Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:31 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nils Kristen Sandtrøen, Maria Aasen-Svensrud, Terje Aasland, Ruth Grung, Jonas Gahr Støre og Ingvild Kjerkol om klimatilpassing av jordbruket for trygg matproduksjon basert på norske ressurser – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 26. mars 2019

**Geir Pollestad**

leder

**André N. Skjelstad**

ordfører

